

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра управління та освітніх технологій

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан гуманітарно-педагогічного
факультету

_____ професор Шинкарук В. Д.

« » _____ 2020

РОЗГЛЯНУТО І СХВАЛЕНО

на засіданні кафедри управління
та освітніх технологій

Протокол №10 від «04» травня 2020

Завідувач кафедри управління
та освітніх технологій

_____ професор Кубіцький С. О.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«СОЦІАЛЬНА РОБОТА В УСТАНОВАХ ПЕНІТЕНЦІАРНОЇ
СЛУЖБИ»**

Спеціальність: 231 «Соціальна робота»

Факультет: гуманітарно-педагогічний

Розробник: *асистент кафедри управління та освітніх технологій
Михнюк С. В.*

1. Опис навчальної дисципліни
«Соціальна робота в установах пенітенціарної служби»

Галузь знань, напрям підготовки, спеціальність, освітній ступінь		
Освітній ступінь	Бакалавр	
Напрямок підготовки	Соціальна робота	
Спеціальність	231 Соціальна робота	
Спеціалізація	—	
Галузь знань	23 Соціальна робота	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Обов'язкова	
Загальна кількість годин	180	
Кількість кредитів ECTS	6	
Кількість змістових модулів	4	
Курсовий проект (робота) (якщо є в робочому навчальному плані)	Немає (назва)	
Форма контролю	Екзамен – 16 год.	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки	4	—
Семестр	1-2	—
Лекційні заняття	28 год.	—
Практичні, семінарські заняття	56 год.	—
Лабораторні заняття	—	—
Самостійна робота	96 год.	—
Індивідуальні завдання	—	—
Кількість тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних самостійної роботи студента	3 год. 3 год.	—

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: формування мотиваційної, операційної та когнітивної складових готовності здобувачів вищої освіти до реалізації соціальної роботи з особливими групами отримувачів послуг в пенітенціарних установах; надання теоретичних та практичних рекомендацій щодо оптимізації процесу надання послуг в пенітенціарних установах.

Завдання: ознайомити здобувачів вищої освіти зі змістом роботи соціального працівника у пенітенціарній системі; розкрити сутність форм та методів роботи соціального працівника із різними категоріями засуджених; охарактеризувати основні технології роботи із засудженими; сформувати у студентів відповідне ставлення до особи засудженого, що базується на принципах гуманності, толерантності, конфіденційності, максимізації суспільних та особистісних ресурсів для ресоціалізації засудженого.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувачі вищої освіти повинні

знати:

- категоріально-понятійний апарат дисципліни «Робота в установах пенітенціарної системи»;
- історичний досвід становлення пенітенціарної соціальної роботи в Україні та зарубіжних країнах;
- принципи діяльності, структуру та функції державної пенітенціарної системи України;
- форми і методи соціальної роботи із засудженими та працівниками пенітенціарної системи;
- зміст та характер основних технологій соціальної роботи із засудженими;
- українське законодавство щодо діяльності пенітенціарної системи.

вміти:

- користуватися різними методами для діагностики та профілактики соціальних проблем засуджених;
- застосовувати різноманітні технології в діяльності соціального працівника пенітенціарної системи;
- використовувати форми соціальної роботи залежно від категорії засуджених;
- аналізувати соціальні проблеми засуджених та надавати кваліфіковану допомогу у їхньому вирішенні.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 180 годин / 6 кредитів ECTS.

Відповідно до освітньо-професійної програми 231 Соціальна робота, після закінчення опанування навчальної дисципліни «Соціальна робота в установах пенітенціарної служби», здобувачі вищої освіти набувають загальних і фахових компетентностей та отримують і демонструють програмні результати навчання, що наведені у табл. 1.

Компетентності здобувача, який опанував дисципліну
«Соціальна робота в установах пенітенціарної служби»

Шифр компетентності	Розшифровка надбаної компетентності
Загальні компетентності	
<i>ЗК2</i>	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
<i>ЗК4</i>	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
Фахові компетентності	
<i>ФК6</i>	Здатність вивчати соціальну проблему за допомогою методів і форм соціально-педагогічної роботи в умовах конкретної ситуації.
<i>ФК7</i>	Здатність оцінювати проблеми, потреби, специфічні особливості та ресурси клієнтів.
<i>ФК8</i>	Здатність розробляти шляхи подолання проблем і знаходити ефективні методи їх вирішення.
<i>ФК9</i>	Здатність до надання допомоги та підтримки клієнтам із врахуванням їх індивідуальних потреб, вікових відмінностей, гендерних, етнічних та інших особливостей.
<i>ФК13</i>	Здатність взаємодіяти з клієнтами, представниками різних професійних груп і громад.
<i>ФК14</i>	Здатність дотримуватися етичних принципів і стандартів соціальної роботи.
<i>ФК18</i>	Здатність до сприяння підвищення добробуту і соціального захисту осіб, здійснення допомоги та підтримки тим, хто перебуває у складних життєвих обставинах.
Програмні результати навчання	
<i>ПРН5</i>	Теоретично аргументувати шляхи подолання проблем і складних життєвих обставин, обирати ефективні методи їх вирішення, передбачати наслідки.
<i>ПРН10</i>	Аналізувати психічні властивості, стани, характеризувати психічні процеси, різні види діяльності індивідів у групі, процеси розвитку, соціалізації, соціальної адаптації та інтеграції особистості, соціально-психологічні процеси в малих і великих групах.
<i>ПРН11</i>	Практикувати методи профілактики для можливих відхилень у психічному розвитку, порушень поведінки, міжособистісних стосунків, для розв'язання конфліктів, попередження соціальних ризиків, складних життєвих обставин.
<i>ПРН12</i>	Визначати зміст діяльності, зв'язки та межі компетенції установ і закладів соціального захисту, соціальних служб, інших організацій.

<i>ПРН13</i>	Використовувати методи діагностики у процесі оцінювання проблем, потреб, специфічних особливостей, ресурсів клієнтів.
<i>ПРН14</i>	Застосовувати методи соціальної роботи в конкретних умовах взаємодії з клієнтом.
<i>ПРН20</i>	Виявляти сильні сторони та залучати особистісні ресурси клієнтів, ресурси соціальної групи і громади для розв'язання їх проблем, виходу із складних життєвих обставин.
<i>ПРН23</i>	Демонструвати толерантну поведінку, виявляти повагу до культурних, релігійних, етнічних відмінностей, розрізняти вплив стереотипів й упереджень.

3. Програма та структура навчальної дисципліни «Соціальна робота в установах пенітенціарної служби»

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1

ТЕМА 1. СОЦІАЛЬНА РОБОТА В ПЕНІТЕНЦІАРНІЙ СИСТЕМІ – СПЕЦИФІЧНА ГАЛУЗЬ НАУКИ

Лекційне заняття 1. Поняття соціальної роботи в пенітенціарній системі

Поняття соціальної роботи у пенітенціарній системі. Принципи, завдання та функції пенітенціарної соціальної роботи в установах виконання покарань (УВП). Суб'єкти та об'єкти соціальної роботи в пенітенціарній системі.

Лекційне заняття 2. Категоріально-понятійний апарат соціальної роботи у пенітенціарній системі

Основні категорії пенітенціарної соціальної роботи. Міждисциплінарний зв'язок пенітенціарної соціальної роботи. Пенітенціарна педагогіка як теорія педагогічного процесу в установах виконання покарань.

ТЕМА 2. ІСТОРИЧНІ ЕТАПИ СТАНОВЛЕННЯ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ В ПЕНІТЕНЦІАРНІЙ СИСТЕМІ В УКРАЇНІ ТА ЗА КОРДОНОМ

Лекційне заняття 3. Пенітенціарна система в Україні: історичні етапи та сучасний стан

Каральний період розвитку КВС України. Філантропічний період розвитку кримінально-виконавчої системи України. Політичний період та його основні етапи (пенітенціарний, виправно-трудоий, кримінально-виконавчий).

Лекційне заняття 4. Особливості соціальної роботи в пенітенціарній системі за кордоном

Особливості соціальної роботи в пенітенціарній системі Швейцарії. Специфіка соціальної роботи в тюрмах Фінляндії. Діяльність соціальних служб в пенітенціарних закладах Великобританії.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2

ТЕМА 3. ЗАКОНОДАВЧЕ ТА НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ ЯК ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СПІВРОБІТНИКІВ ПЕНІТЕНЦІАРНИХ УСТАНОВ

Лекційне заняття 5. Сутність та зміст професійної діяльності соціального працівника в установах пенітенціарної служби

Теоретичні моделі професійної діяльності соціального працівника в установах виконання покарання. Кваліфікаційна характеристика спеціаліста з соціальної роботи в установах виконання покарання. Взаємодія спеціалістів з соціальної роботи з різними службами виправної установи.

Лекційне заняття 6. Стандарти роботи соціального працівника у пенітенціарних установах: етичні, професійні

Загальна характеристика вимог міжнародних стандартів і рекомендацій поводження із особами, засудженими до кримінальних покарань, не пов'язаних із позбавленням волі. Міжнародні стандарти поводження із засудженими, як норми, принципи і рекомендації в галузі виконання покарань і діяльності органів та установ виконання покарань.

Міжнародні стандарти щодо правових санкцій, альтернативних тюремному ув'язненню, викладені у міжнародних документах: Мінімальні стандартні правила ООН стосовно заходів, не пов'язаних із тюремним ув'язненням (Токійські правила); Європейські правила щодо громадських санкцій та заходів, оголошені рекомендацією №K.(92)16 Кабінету міністрів, Ради Європи; Стандарти пробації, закріплені у Рекомендації №CM/(2010)1 Комітету Міністрів Ради Європи про Правила Ради Європи про пробацію.

ТЕМА 4. ТЕХНОЛОГІЇ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ У ПЕНІТЕНЦІАРНІЙ СИСТЕМІ ІЗ ЗАСУДЖЕНИМИ ТА ПРАЦІВНИКАМИ ПЕНІТЕНЦІАРНОЇ СИСТЕМИ

Лекційне заняття 7. Основні технології соціальної роботи у пенітенціарній системі: соціальна діагностика, соціальна терапія, соціальне страхування

Діагностика соціальних проблем засуджених. Методи соціальної роботи з засудженими. Техніки консультування засуджених.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3

ТЕМА 5. СОЦІАЛЬНА РОБОТА ІЗ РІЗНИМИ КАТЕГОРІЯМИ ЗАСУДЖЕНИХ: СОЦІАЛЬНО-ДЕМОГРАФІЧНИЙ КРИТЕРІЙ

Лекційне заняття 8. Сутність та зміст соціальної роботи з різними категоріями засуджених

Соціальна характеристика основних категорій засуджених, що потребують соціальної допомоги та підтримки. Специфіка соціальної роботи з неповнолітніми засудженими. Характеристика засуджених, що страждають алкогольною та наркотичною залежністю, та соціальна робота з ними.

Виховна робота з умовно засудженими неповнолітніми.

Лекційне заняття 9. Соціальна робота із засудженими, які відбувають покарання, що не пов'язано із позбавленням волі

Засуджені, які відбувають покарання, що не пов'язано із позбавленням волі: загальна характеристика. Правові основи соціальної роботи із засудженими, які відбувають покарання, що не пов'язано із позбавленням волі. Перспективи удосконалення практики застосування покарань без ізоляції від суспільства.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 4

ТЕМА 6. СОЦІАЛЬНА АДАПТАЦІЯ ТА РЕСОЦІАЛІЗАЦІЯ ЗАСУДЖЕНИХ, ЩО ЗВІЛЬНЯЮТЬСЯ З МІСЦЬ ПОЗБАВЛЕННЯ ВОЛІ

Лекційне заняття 10. Підготовка до звільнення осіб, які відбувають покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк, у тому числі неповнолітніх

Мета, завдання та принципи підготовки засуджених до звільнення. Актуальні потреби та проблеми засуджених, які готуються до звільнення з місць позбавлення волі, у тому числі неповнолітніх. Побудова ефективної комунікації із засудженими. Основні завдання та зміст діяльності органів та установ, які беруть участь у підготовці засуджених до звільнення.

Лекційне заняття 11. Формування партнерської мережі у підготовці засуджених до звільнення

Здійснення заходів психокорекції щодо підлітків на юнаків у межах діяльності пенітенціарних установ: загальні принципи організації програм корекції; мішені корекційної роботи; загальна мета та завдання корекційної роботи; кількість учасників, часова та просторова організація корекційної роботи; укладання контракту із засудженими про участь у корекційній роботі; форми роботи; елементи групової динаміки; техніки та процедура роботи; оцінка змін та психодіагностика як елемент корекційної роботи.

Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
л		п	лаб	інд	с.р.	л		п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7						
Змістовий модуль 1.												
Тема 1.												
Соціальна робота в пенітенціарній системі – специфічна галузь науки												
Поняття соціальної роботи в пенітенціарній системі.	13	2	4	–	–	7	–	–	–	–	–	–
Категоріально-понятійний апарат соціальної роботи у пенітенціарній системі.	12	2	4	–	–	6	–	–	–	–	–	–
Тема 2.												
Історичні етапи становлення соціальної роботи в пенітенціарній системі в Україні та за кордоном												
Пенітенціарна система в Україні: історичні етапи та сучасний стан.	12	2	4	–	–	6	–	–	–	–	–	–
Особливості соціальної роботи в пенітенціарній системі за кордоном.	13	2	4	–	–	7	–	–	–	–	–	–
Разом за змістовим модулем 1	50	8	16	–	–	26	–	–	–	–	–	–
Змістовий модуль 2.												
Тема 3.												
Законодавче та нормативно-правове забезпечення соціальної роботи як професійної діяльності співробітників пенітенціарних установ												
Сутність та зміст професійної діяльності соціального працівника в установах пенітенціарної служби.	14	2	4	–	–	8	–	–	–	–	–	–
Стандарти роботи соціального працівника у пенітенціарних установах: етичні, професійні.	14	2	4	–	–	8	–	–	–	–	–	–
Тема 4.												
Технології соціальної роботи у пенітенціарній системі із засудженими та працівниками пенітенціарної системи												

Основні технології соціальної роботи у пенітенціарній системі: соціальна діагностика, соціальна терапія, соціальне страхування.	17	3	6	–	–	8	–	–	–	–	–	–
Разом за змістовим модулем 2	45	7	14	–	–	24	–	–	–	–	–	–
Змістовий модуль 3.												
Тема 5.												
Соціальна робота із різними категоріями засуджених: соціально-демографічний критерій												
Сутність та зміст соціальної роботи з різними категоріями засуджених.	28	4	8	–	–	16	–	–	–	–	–	–
Соціальна робота із засудженими, які відбувають покарання, що не пов'язано із позбавленням волі.	17	3	6	–	–	8	–	–	–	–	–	–
Разом за змістовим модулем 3	45	7	14	–	–	24	–	–	–	–	–	–
Змістовий модуль 4.												
Тема 6.												
Соціальна адаптація та ресоціалізація засуджених, що звільняються з місць позбавлення волі												
Підготовка до звільнення осіб, які відбувають покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк, у тому числі неповнолітніх.	21	4	6	–	–	11	–	–	–	–	–	–
Формування партнерської мережі у підготовці засуджених до звільнення.	19	2	6	–	–	11	–	–	–	–	–	–
Разом за змістовим модулем 4	40	6	12	–	–	22	–	–	–	–	–	–
Усього годин	180	28	56	–	–	96	–	–	–	–	–	–

4. Теми семінарських занять

Не передбачено навчальним планом.

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Предмет та завдання пенітенціарної соціальної роботи.	2
2	Загальна характеристика Закону України «Про пробацію»: поняття, мета, завдання та принципи пробації; особливості національної моделі пробації, види пробації; правовий статус суб'єктів пробації.	2
3	Категоріально-понятійний апарат соціальної роботи у пенітенціарній системі.	4
4	Пенітенціарна система в Україні: історичні етапи та сучасний стан.	4
5	Соціальна робота в пенітенціарній системі зарубіжних країн.	4
6	Сутність та зміст професійної діяльності соціального працівника в установах пенітенціарної служби.	4
7	Стандарти роботи соціального працівника у пенітенціарних установах	4
8	Основні технології соціальної роботи у пенітенціарній системі.	1
9	Методи соціальної діагностики: діагностична бесіда, інтерв'ю, спостереження, тестування.	1
10	Соціальна терапія: функції, види (індивідуальна та групова терапії) та форми соціальної терапії (трудова терапія, терапія самовиховання).	1
11	Психодрама як вид групової соціальної терапії.	1
12	Сповідь як вид індивідуальної соціальної терапії.	1
13	Соціальна корекція та її засоби.	1
14	Форми та методи соціальної роботи із неповнолітніми засудженими, засудженими жінками, засудженими похилого віку та інвалідами.	4
15	Соціальна робота із засудженими групи ризику та хворими на туберкульоз.	2
16	Соціальна робота із засудженими, що зазнають різних форм утисків.	2
17	Засуджені, які відбувають покарання, що не пов'язано із позбавленням волі: загальна характеристика.	4
18	Правові основи соціальної роботи із засудженими, які відбувають покарання, що не пов'язано із позбавленням волі.	2
19	Основні завдання та зміст діяльності органів та установ, які беруть участь у підготовці засуджених до звільнення (органи праці та соціального захисту населення; Центри соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді).	3
20	Взаємодія між працівниками установ виконання покарань і суб'єктами соціального патронажу у здійсненні підготовки засуджених до звільнення.	3
21	Формування партнерської мережі у підготовці засуджених до звільнення.	3
22	Особливості реалізації корекційних програм у ході підготовки неповнолітніх та молодих засуджених до звільнення.	3
	Разом	56

6. Теми лабораторних занять

Не передбачено навчальним планом.

7. Контрольні питання, комплекти тестів для визначення рівня засвоєння знань здобувачами

1. Поняття соціальної роботи у пенітенціарній системі.
2. Принципи та завдання соціальної роботи у пенітенціарній системі.
3. Суб'єкти та об'єкти соціальної роботи в пенітенціарній системі.
4. Пенітенціарна система в Україні: історичні етапи та сучасний стан.
5. Розвиток пенітенціарної системи у країнах Балтійського союзу.
6. Особливості соціальної роботи в пенітенціарній системі Німеччини, Швейцарії, Нідерландів, Великобританії, США, Франції, Японії.
7. Поняття та структура особи злочинця.
8. Чинники формування особи злочинця: соціологічний аспект.
9. Типології злочинців.
10. Поняття пенітенціарна система.
11. Система закладів пенітенціарної системи в Україні.
12. Роль пенітенціарної системи у процесі виховання, перевиховання та ресоціалізації засуджених.
13. Форми та методи соціальної роботи із неповнолітніми засудженими, засудженими жінками, засудженими похилого віку та інвалідами.
14. Вплив соціального середовища на становлення особи засудженого.
15. Форми медико-соціальної реабілітації хворих наркоманією та алкоголізмом.
16. Основні напрями профілактичної роботи із засудженими, що мають алкогольну та наркотичну залежність.
17. Засуджені, що хворі на туберкульоз: особливості роботи соціального працівника.
18. Форми утисків серед засуджених у пенітенціарній системі.
19. Чинники, що впливають на появу різних форм утисків.
20. Специфіка соціальної роботи із категорією «ображених».
21. Засуджені, які відбувають покарання, що не пов'язано із позбавленням волі: загальна характеристика.
22. Перспективи удосконалення практики застосування покарань без ізоляції від суспільства.
23. Основні технології соціальної роботи у пенітенціарній системі: соціальна діагностика, соціальна терапія, соціальне страхування.
24. Методи соціальної діагностики: діагностична бесіда, інтерв'ю, спостереження, тестування.
25. Соціальна терапія: функції та види (індивідуальна та групова терапії).
26. Форми соціальної терапії: трудова терапія, терапія самовиховання.
27. Психодрама як вид групової соціальної терапії.
28. Соціальна корекція та її засоби.
29. Технологія консультування в соціальній роботі із засудженими.
30. Поняття «емоційного вигорання», його симптоми та профілактика.

Тести для визначення засвоєння рівня знань здобувачами вищої освіти

1. Виховна система органів, виконуючих покарання, під якою слід розуміти сукупність взаємопов'язаних компонентів (елементів), до яких належать: мета, завдання, зміст, засоби, методи і форми виховання, умови, у яких протікає виховний процес, об'єкт і суб'єкт виховання – це...
 - А) Об'єкт пенітенціарної педагогіки.
 - Б) Предмет пенітенціарної педагогіки.
 - В) Поняття пенітенціарна педагогіка.
2. Соціальне цілеспрямоване створення умов (матеріальних, духовних, організаційних) для розвитку людини – це...
 - А) Освіта.
 - Б) Виховання.
 - В) Навчання.
3. Внутрішній процес позитивних змін окремих якостей та спрямованості особистості в цілому, що створюють готовність до самокерованої правислухняної поведінки – це...
 - А) Перевиховання.
 - Б) Виправлення.
 - В) Ресоціалізація.
4. Корінне перетворення, зміна, переорієнтація всієї особистості, усієї сукупності внутрішніх негативно спрямованих якостей, переконань, мотивів; процес спільної діяльності об'єкта і суб'єкта виховання – це...
 - А) Перевиховання.
 - Б) Виправлення.
 - В) Ресоціалізація.
5. Свідоме відновлення засудженого в соціальному статусі повноправного члена суспільства; повернення його до самостійного загальноприйнятого соціально-нормативного життя у суспільстві – це...
 - А) Перевиховання.
 - Б) Виправлення.
 - В) Ресоціалізація.
6. Класифікація засуджених – це...
 - А) Це мірило, за допомогою якого визначається питання про визнання засудженого повністю або частково виправленим
 - Б) Кримінально-правові ознаки злочинців, за які їх засуджено судом;
 - В) Розподіл їх на певні групи за різними ознаками, які дозволяють створити найбільш сприятливі умови досягнення мети виправного впливу.
7. Вкажіть тип засуджених, що формується в мікросередовищі, де норми моралі і права систематично порушуються.
 - А) Послідовно-криміногенний.
 - Б) Ситуативно-криміногенний.
 - В) Ситуативний.
8. Вкажіть тип засуджених, що характеризується порушенням моральних норм та скоєння правопорушень не злочинного характеру; формується та діє в суперечливому мікросередовищі.

А) Послідовно-криміногенний.

Б) Ситуативно-криміногенний.

В) Ситуативний.

9. Вкажіть тип засуджених, які скоїли злочин під вирішальним впливом ситуації, у деякій мірі для них незвичної і у якій іншими суб'єктами порушуються встановлені норми поведінки.

А) Послідовно-криміногенний.

Б) Ситуативно-криміногенний.

В) Ситуативний.

10. Форми виправного впливу – це...

А) Вплив, що втілює в собі зміст виховної діяльності за зовнішніми ознаками.

Б) Керівні ідеї, вихідні методологічні положення, що впливають із закономірностей, сутності та особливостей процесів виправлення і ресоціалізації та визначають його спрямованість, а також способи діяльності об'єкта цього процесу.

В) Відбір і використання конкретних прийомів, процедур та операцій теоретичного й емпіричного пізнання і вивчення педагогічних явищ дійсності.

8. Методи навчання

Викладення теоретичного матеріалу з використанням опорного мультимедіа-конспекту: лекція (традиційна, проблемна), семінари, пояснення, розповідь, бесіда; постановка проблемних питань, виконання навчального проєкту, виконання пошукових і творчих завдань із використанням теоретичного матеріалу; робота у творчих мікрогрупах; самостійний пошук необхідної довідкової інформації в різноманітних електронних ресурсах; консультації викладача.

Семінарські заняття у формі дебатів, аналізу кейсів, а також виконання самостійної роботи.

9. Форми контролю

Основними формами організації навчання під час вивчення дисципліни «Соціальна робота в установах пенітенціарної служби» є лекції, семінарські (практичні) заняття, консультації, самостійна робота здобувачів вищої освіти.

Відповідно до вище зазначених форм організації навчання формами контролю засвоєння програми є: самоконтроль, написання модульних контрольних робіт, реферату, виконання індивідуальних практичних завдань та іспит за період вивчення дисципліни.

Контрольні заходи, які проводяться в університеті визначають відповідність рівня набутих студентами знань, умінь та навичок вимогам нормативних документів щодо вищої освіти і забезпечують своєчасне коригування навчального процесу.

Відповідно до [«Положення про екзамени та заліки у Національному університеті біоресурсів і природокористування України»](#) затвердженого вченою радою НУБіП України 27 лютого 2019 року, протокол № 7, видами контролю знань здобувачів вищої освіти є поточний контроль, проміжна та підсумкова атестації.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних, лабораторних та семінарських занять і має на меті перевірку рівня підготовленості здобувачів вищої освіти до виконання конкретної роботи.

Проміжна атестація проводиться після вивчення програмного матеріалу кожного змістового модуля. Навчальний матеріал дисциплін, які викладаються протягом одного семестру – осіннього чи весняного, поділяється лекторами на *два-три змістові модулі*.

Проміжна атестація має визначити рівень знань здобувачів вищої освіти з програмного матеріалу змістового модуля (рейтингова оцінка із змістового модуля), отриманих під час усіх видів занять і самостійної роботи.

Форми та методи проведення проміжної атестації, засвоєння програмного матеріалу змістового модуля розробляються лектором дисципліни і затверджується відповідною кафедрою у вигляді тестування, письмової контрольної роботи, колоквиуму, результату експерименту, що можна оцінити чисельно, розрахункової чи розрахунково-графічної роботи тощо.

Засвоєння здобувачем вищої освіти програмного матеріалу змістового модуля вважається успішним, якщо рейтингова оцінка його становить не менше, ніж 60 балів за 100-бальною шкалою.

Після проведення проміжних атестацій з двох змістових модулів і визначення їх рейтингових оцінок лектором дисципліни визначається рейтинг здобувача вищої освіти з навчальної роботи $R_{НР}$ (не більше 70 балів) за формулою:

$$R_{НР} = \frac{0,7 \cdot (R^{(1)}_{ЗМ} \cdot K^{(1)}_{ЗМ} + \dots + R^{(n)}_{ЗМ} \cdot K^{(n)}_{ЗМ})}{K_{дис}}, \quad (1)$$

де $R^{(1)}_{ЗМ}, \dots, R^{(n)}_{ЗМ}$ – рейтингові оцінки із змістових модулів за 100-бальною шкалою;

n – кількість змістових модулів;

$K^{(1)}_{ЗМ}, \dots, K^{(n)}_{ЗМ}$ – кількість кредитів Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (ЄКТС) (або годин), передбачених робочим навчальним планом для відповідного змістового модуля;

$K_{дис} = K^{(1)}_{ЗМ} + \dots + K^{(n)}_{ЗМ}$ – кількість кредитів ЄКТС (або годин), передбачених робочим навчальним планом для дисципліни у поточному семестрі.

Формулу (1) можна спростити, якщо прийняти $K^{(1)}_{ЗМ} = \dots = K^{(n)}_{ЗМ}$. Тоді вона буде мати вигляд

$$R_{НР} = \frac{0,7 \cdot (R^{(1)}_{ЗМ} + \dots + R^{(n)}_{ЗМ})}{n}. \quad (2)$$

Рейтинг здобувача вищої освіти з навчальної роботи округлюється до цілого числа.

На рейтинг з навчальної роботи можуть впливати рейтинг з додаткової роботи та рейтинг штрафний.

Рейтинг з додаткової роботи додається до рейтингу з навчальної і не може перевищувати 20 балів. Він визначається лектором і надається здобувачам вищої освіти рішенням кафедри за виконання робіт, які не передбачені навчальним планом, але сприяють підвищенню рівня їх знань з дисципліни.

Максимальна кількість балів (20) надається здобувачу вищої освіти за:

- отримання диплому I-го ступеню переможця студентської наукової конференції навчально-наукового інституту чи факультету (коледжу) з відповідної дисципліни;
- отримання диплому переможця (I, II чи III місце) II-го етапу Всеукраїнської студентської олімпіади з дисципліни чи спеціальності (напрямку підготовки) у поточному навчальному році;
- отримання диплому (I, II чи III ступеню) переможця Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт з відповідної дисципліни у поточному навчальному році;

- авторство (співавторство) у поданій заявці на винахід чи отриманому патенті України з відповідної дисципліни;
- авторство (співавторство) у виданій науковій статті з відповідної дисципліни;
- виготовлення особисто навчального стенду, макету, пристрою, приладу; розробка комп'ютерної програми (за умови, що зазначене використовується в освітньому процесі при викладанні відповідної дисципліни).

Рейтинг штрафний не перевищує 5 балів і віднімається від рейтингу з навчальної роботи. Він визначається лектором і вводиться рішенням кафедри для здобувачів вищої освіти, які невчасно засвоїли матеріали змістових модулів, не дотримувалися графіка роботи, пропускали заняття тощо.

Підсумкова атестація включає семестрову та державну атестацію здобувачів вищої освіти.

Семестрова атестація проводиться у формах семестрового екзамену або семестрового заліку з конкретної навчальної дисципліни.

Семестровий екзамен (далі – **екзамен**) – це форма підсумкової атестації засвоєння здобувачем вищої освіти теоретичного та практичного матеріалу з навчальної дисципліни за семестр.

Семестровий залік (далі – **залік**) – це форма підсумкової атестації, що полягає в оцінці засвоєння здобувачем вищої освіти теоретичного та практичного матеріалу (виконаних ним певних видів робіт на практичних, семінарських або лабораторних заняттях та під час самостійної роботи) з навчальної дисципліни за семестр.

Диференційований залік – це форма атестації, що дозволяє оцінити виконання та засвоєння здобувачем вищої освіти програми навчальної чи виробничої практики, підготовки та захисту курсової роботи (проекту).

Здобувачі вищої освіти зобов'язані складати екзамени і заліки відповідно до вимог робочого навчального плану у терміни, передбачені графіком освітнього процесу. Зміст екзаменів і заліків визначається робочими навчальними програмами дисциплін.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Оцінювання знань студента відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 «[Положення про екзамени та заліки у Національному університеті біоресурсів і природокористування України](#)», затвердженого Вченою радою НУБіП України від 27.02.2019 р., протокол № 7.

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна за результатами складання	
	екзаменів	заліків
90-100	Відмінно	Зараховано
74-89	Добре	
60-73	Задовільно	
0-59	Незадовільно	Не зараховано

Для визначення рейтингу здобувача вищої освіти із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу з навчальної роботи $R_{\text{нр}}$ (до 70 балів):

$$R_{\text{дис}} = R_{\text{нр}} + R_{\text{ат}}. \quad (3)$$

11. Методичне забезпечення

1. Навчально-методичний комплекс із дисципліни «Соціальна робота в установах пенітенціарної системи» для здобувачів вищої освіти денної форми навчання.
2. Силабус із дисципліни «Соціальна робота в установах пенітенціарної системи» для здобувачів вищої освіти денної форми навчання.
3. Навчальні мультимедійні презентації.
4. Навчальні фільми.
5. Електронний навчальний курс із дисципліни «Соціальна робота в установах пенітенціарної системи» (<https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=3375>).

12. Рекомендована література

Основна:

1. Вайнола Р. Х. Технології соціально-педагогічної роботи. Курс лекцій для студентів спеціальності 6.010105 «Соціальна педагогіка» денної і заочної форми навчання. Київ : КМПУ ім. Б. Грінченка, 2008. С. 84-95.
2. Ведення випадку в роботі з засудженими фахівців служби пробації : метод. Рекомендації. Київ : МБФ «Міжнародний Альянс з ВІЛ/СНІД в Україні», 2015. 134 с.
3. Енциклопедія для фахівців соціальної сфери / за заг. ред. І. Звереві. - 2-ге вид. Київ, Сімферополь : Універсум, 2013. 536 с.
4. Журавель Т. В. Соціально-педагогічна робота з неповнолітніми в установах пенітенціарної системи. Соціальна педагогіка : навч. Посібник. Київ : Академвидав, 2013. 312 с.
5. Караман О. Л. Теорія і методика соціально-педагогічної роботи з неповнолітніми засудженими в пенітенціарних закладах України : дис. ... доктора педагогічних наук : спец. 13.00.05 «Соціальна педагогіка» / Олена Леонідівна Караман. Луганськ, 2013. 440 с.
6. Кравець Р. С. Пенітенціарна психологія. Навч. посібник. Київ : Алерта, 2018. 110 с.
7. Кримінально-виконавче право України : підручник. Київ : Атіка, 2010. 752 с.
8. Підготовка до звільнення осіб, які відбувають покарання у виді обмеження або позбавлення волі на певний строк, у тому числі неповнолітніх : метод. посібник. Київ : Версо-04, 2012. 168 с.
9. Сюр С. В. Зарубіжний досвід отримання освіти засудженими : порівняльний аналіз. *Вісник Академії митної служби України. Сер. Право.* 2010. № 1. С. 143-147.
10. Ягунов Д. В. Пенітенціарна система України : історичний розвиток, сучасні проблеми та перспективи реформування : монографія. Одеса, Фенікс, 2011.

Додаткова:

1. Богатирьов І. Виконання покарань, не пов'язаних з позбавленням волі, та основи пробації : Курс лекцій. Чернігів : Просвіта, 2007. С. 11-14.
2. Богатирьова О. Служба пробації як аналог кримінально-виконавчої інспекції : Монографія. Київ : «МП Леся». 320 с.
3. Градецький А. В. Освіта як засіб виправлення засуджених. *Держава та регіони. Сер. Право.* 2015. №1 (47). С. 51-55.
4. Кримінально-виконавче право України : підручник. Київ : Атіка, 2010. 752 с.
5. Кримінально-виконавчий кодекс України : офіц. видання зі змін. та доп. станом на 20.12.2007 р., прийн. 11 липня 2003 р. № 1129-ГУ / М-во юстиції України. Київ : Форум, 2007. 164 с.
6. Лисенко М. І. Забезпечення права на працю засуджених в умовах

ізоляції. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер. Юриспруденція*. 2015. №13. Том 2. С. 78-80.

7. Міжнародні стандарти поводження із засудженими : збірник документів. Біла Церква, 2012.

8. Педагогічні основи ресоціалізації злочинців. Київ : МП «Леся», 1997. 272 с.

9. Соціальна робота з неповнолітніми, які перебувають у місцях позбавлення волі. Київ, 2003. 222 с.

10. Ягунов Д. В. Європейські стандарти діяльності служби пробації та впровадження концепції пробації до національної системи кримінальної юстиції. *Вісник адвокатури*. 2012. № 3.

13. Інформаційні ресурси

1. Наукова бібліотека НУБіП України
(<https://nubip.edu.ua/structure/library>).
2. Навчальний портал НУБіП України
(<https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=3375>).
3. Сайт Державної кримінально-виконавчої служби України
(<https://kvs.gov.ua/>).